

[Bøgholm.]

at de statslige og kommunale Skoleformer er danske i dette Land, men man maa gøre sig klart, at vi dermed vil være stillet paa en ny Maade over for Spørgsmaalet om den tyske Privatskole. En saadan Reform vil give den tyske Privatskole i de slesvigske Amter en Betydning, der gaar langt ud over den Betydning, den har i Dag, men dette vil medføre, at største Delen af de tyske Børn da vil søge de tyske Privatskoler.

Det maa saa være Opgaven — derom vil der sikkert ingen Uenighed være — at bryde med den kulturelle Autonomi, som det tyske Mindretal i Tiden mellem Krigene har haft, men man risikerer, hvis ikke der indføres Bestemmelser om en effektiv Kontrol med de tyske Privatskoler, at man giver det tyske Mindretal en kulturel Autonomi paa Skolevæsenets Omraade, der gaar langt ud over, hvad der har været Tilfældet før. Det maa jo ikke være saaledes, at man gaar fra Skoleformer, der muliggør det at øve Kontrol, til Skoleformer, der umuliggør det. Hvis man fastholder Bestemmelserne om en tysk Privatskole, hvor Undervisningen i Dansk og Historie ligger paa tyske Hænder, vilde jeg ikke være utilbøjelig til at foretrække, at man bevarede de tysksprogede Særklasser i den kommunale Skole, hvor der dog er Mulighed for at øve Kontrol. Jeg har Indtryk af, om jeg maa sige det saaledes, at en venstregrundtvigiansk Friskoleopfattelse hos mange har været bestemmende for deres Indstilling, men det gaar efter min Mening ikke an at ville lukke Øjnene for, at vi i Grænselandet nu engang staar over for særlige Grænseproblemer, der maa behandles paa en særlig Maade. Efter den Illoyalitet, der har præget store Dele af det tyske Mindretals Holdning over for var Stat og vort Folk, da der var dødelig Fare for os, kan man ikke sidestille det tyske Mindretals Privatskoler med danske Privatskoler. Jeg hører til dem, der helst havde set, at de tyske Slesvigere, der under Besættelsen valgte at tjene Tyskland, var kommet til at følge Tyskland i dets Nederlag, saaledes som de fulgte Tyskland i dets Sejr. Tilstedeværelsen af de mange tyske Flygtninge viser jo, hvor vanskeligt det vilde være at naa noget i denne Retning. Vi maa altsaa regne med, at vi har dem iblandt os, og vi maa derfor vedtage Forholdsregler i Overensstemmelse med dette. Vi kan ikke tillade denne Befolkningsgruppe uden nogen virkelig Kontrol at opdrage danske Statsborgere. Det stemmer med hele vort nordiske Frihedssyn at give tyske Slesvigere Mindretalsrettig-

heder i vor Stat, til Trods for at de gennem deres Opræden vel kunde siges at have forbrudt dette.

Det vilde dog efter min Opfattelse være en naiv Politik, om vi gav disse Rettigheder uden at øve nogen virkelig Kontrol med den Maade, hvorpaa de blev udøvet. Jeg mener ikke, det er muligt at overlade Fagene Dansk og Historie til tyske Lærere, hvis Loyalitet vi i alt Fald ikke paa Forhaand kan føle os sikre paa. Denne Undervisning bør efter min Opfattelse gives af danske Lærere. Det tyske Mindretal er dels forankret i den tyske Nation og dels i den danske Stat. Denne dobbelte Forankring maa præge den Undervisning, der gives. Det vilde derfor, forekommer det mig, være naturligt, at Undervisning i tysk Kultur gives af tyske Lærere, og at Undervisning i dansk Kultur gives af danske Lærere.

Jeg har gerne villet fremføre disse Synspunkter i det høje Ting, fordi jeg hører til dem, der regner med, at de nationale Brydninger i Grænselandet maaske, før vi tænker det, kan blusse op paa ny, og at det derfor vil være betydningsfuldt, at vi i Tide lovgivningsmæssigt har forberedt os paa dette.

Jørgen Gram: Jeg skal ikke komme dybt ind paa Kærnen i dette Problem, der har vakt saa overordentligt Røre i hele den sønderjyske Befolkning, ja, i øvrigt ogsaa videre ud.

Ved første Behandling af det foreliggende Lovforslag blev der fra en enkelt Side rettet Behøje mod den fhv. Undervisningsminister for, at dette Lovforslag ikke var blevet fremsat noget før. Jeg kan ikke tiltræde denne Behøje. Jeg synes ikke, der er nogen Grund til den, fordi Ministeren dengang ikke kunde fremsætte et Lovforslag, naar der ikke var Enighed derom i Ministeriet. Jeg personlig takkede under Finanslovdebatten forud for sidste Valg fra denne Plads den daværende Undervisningsminister, fordi han ikke havde fremsat et saadant Lovforslag. Jeg syntes dengang som nu, at det vilde have været det rigtigste, om der straks efter Kapitulationen var blevet gennemført en Ordning, der svarede til de gjorte Erfaringer.

Det midlertidige Forslag, som den senere nedsatte Kommission omtrent blev enig om, og som svarer til det nu foreliggende Lovforslag, tilfredsstiller hverken dem, der med uvæsentlige Ændringer vilde lade den fra 20erne benyttede Skoleordning løbe videre, ej heller de tyskfølede Forældre,